

T.B.M.M.
CUMHURİYET HALK PARTİSİ
Grup Başkanlığı

Tarih: **18 Mart 2026**

Sayı: **17781**

TÜRKİYE BÜYÜK MİLLET MECLİSİ BAŞKANLIĞINA

42323

Aşağıdaki sorularımın Tarım ve Orman Bakanı İbrahim Yumaklı tarafından yazılı olarak yanıtlanmasını, Anayasanın 98 ve İçtüzüğü'nün 96. Maddeleri gereğince arz ederim.
13.03.2026

Hikmet Yalım Halıcı

Isparta Milletvekili

Son dönemdeki ABD, İsrail, İran savaşıyla birlikte küresel ticarete yaşanan gelişmeler, tarımsal üretim açısından kritik öneme sahip gübre hammaddelerinin tedarik güvenliğini ciddi biçimde tartışılmalı hale getirmiştir. Dünya gübre üretimi için hayati öneme sahip ticaret yollarından biri olan Hürmüz Boğazı, aynı zamanda enerji ve kimyasal ham madde taşımacılığının da merkezinde yer almaktadır.

Uluslararası ticaret verilerine göre, küresel üre ihracatının yaklaşık %35'i, sülfür ihracatının ise yaklaşık %45'i bu boğazdan geçmektedir. Bu durum, bölgedeki jeopolitik gerilimlerin yalnızca enerji piyasalarını değil, aynı zamanda dünya gübre piyasasını ve dolayısıyla gıda üretimini doğrudan etkileyebileceğini göstermektedir.

Tarımda üretim döneminin yaklaşmasıyla birlikte, özellikle ilkbahar aylarında gübre talebi hızla artmaktadır. Bu süreçte gübre tedarikinde yaşanabilecek herhangi bir aksama veya fiyat artışı; çiftçinin üretim maliyetlerini artıracak, gübre kullanımını azaltarak verim kaybına yol açacak, nihayetinde tüketicinin gıda fiyatları üzerinden ağır bir yükü karşı karşıya kalmasına neden olacaktır.

Türkiye'de gübre üretimi büyük ölçüde dışa bağımlı olup sektör temsilcileri, gübre ve gübre hammaddelerinde yaklaşık %90 oranında ithalata bağımlılık bulunduğunu ifade etmektedir. Bu tablo, küresel arz şoklarının Türkiye'de doğrudan üretim maliyetlerine ve gıda fiyatlarına yansımaları riskini artırmaktadır.

Gübre fiyatlarının yükselmesi veya gübreye erişimin zorlaşması halinde çiftçilerin bir kısmının ekim alanlarını daraltması, hatta bazı üreticilerin üretimden çekilmesi ihtimali bulunmaktadır. Böyle bir durumda yalnızca çiftçi değil, toplumun gıdaya erişimi ve gıda güvenliği de ciddi biçimde tehdit altına girecektir. Şu anda gıda enflasyonunda dünyada ilk sıralarda yer alan Türkiye'de önlem alınmaması halinde çok daha vahim ulusal ve uluslararası bir gıda krizi yaşayabiliriz.

Bu bağlamda;

1-Türkiye'nin gübre ve gübre hammaddelerinde ithalata bağımlılık oranı tam olarak nedir? Ürün bazında dağılımı nedir?

2-Hürmüz Boğazı'nda yaşanabilecek jeopolitik risklerin gübre tedariki üzerindeki etkilerine ilişkin Bakanlığınızın bir risk analizi veya acil durum planı var mıdır? Buradaki mevcut

durumun devamı halinde Türkiye'deki tarımsal üretim ve gıdaya ulaşım konusunda yaşanacak sorunlar nelerdir? Buna yönelik hangi önlemler alınmaktadır?

3-Gübre fiyatlarındaki olası küresel artışların çiftçi üzerindeki etkisini azaltmak amacıyla yeni bir destek programı hazırlanmakta mıdır?

4-Türkiye'de gübre üretim kapasitesini artırmaya yönelik yerli üretim yatırımları veya teşvik programları bulunmakta mıdır? Varsa kapsamı nedir?

5-Tarımsal üretimde dışa bağımlılığı azaltmak amacıyla yerli tohum geliştirme, toprak iyileştirme ve alternatif gübre üretimi konularında neden bir çalışma yürütülmemektedir?

6-Kimyasal gübreye bağımlılığı azaltmak amacıyla organik gübre, biyogübre veya yerli kaynaklı gübre teknolojileri konusunda Bakanlığınızın destek programları var mıdır?

7-Gübre fiyatlarının artması nedeniyle çiftçilerin ekim alanlarını daraltması veya üretimden vazgeçmesi riskine karşı Bakanlığınızın aldığı somut önlemler nelerdir?

8-Çiftçinin üretimden çekilmesi durumunda ortaya çıkabilecek gıda arzı ve fiyat artışı risklerine karşı hükümetin bir stratejisi bulunmakta mıdır?

9-Önümüzdeki üretim sezonunda çiftçilerin gübreye erişimini güvence altına almak için hangi somut adımlar atılmıştır?

10-Türkiye'nin uzun vadede gübre ve tarımsal girdi bağımlılığını azaltmak amacıyla hazırlanan ulusal bir tarımsal girdi stratejisi var mıdır? Varsa bunlar nelerdir?